

Resultat av 2009 års inventeringar

Järven minskar kraftigt i renskötselområdet och lodjuret ökar svagt

JÄRV

Redovisade föryngringar av järv 2009 utgör antalet konstaterade järvkullar som föddes februari–mars 2009 och inventerades under perioden 1 mars–30 juni. Uppgifterna är hämtade från Viltskadecenter och från berörda länsstyrelser.

Efter fjolårets uppgång har det totala antalet järvföryngringar 2009 minskat kraftigt. Antalet föryngringar har minskat i alla län som ligger helt inom renskötselområdet. Sannolikt har även i år en föryngring skett bland de så kallade skogsjärvarna utanför renskötselområdet i Västernorrlands län. Resultatet av 2009 års inventeringar innebär att järvstammen nu åter hamnar klart under det gällande etappmålet på 90 föryngringar per år, det etappmål som man i fjol hävdade att man hade nått, när man då räknade in både säkra (76 stycken) och sannolika (35 stycken) föryngringar.

TOTALT 83 FÖRYNGRINGAR AV JÄRV

Som redovisats tidigare i Våra Rovdjur anger man numera, sedan 2003, både antalet "säkra" och antalet "sannolika" föryngringar av järv. Totalt, inkluderat sannolika och säkra

föryngringar, minskade antalet järvföryngringar med 28 stycken, eller cirka 25 procent – från 111 föryngringar 2008 till 83 föryngringar 2009. Det är alltså en mycket markant minskning.

Av de 83 föryngringarna har 47 bedömts som säkra. Tittar man på enbart de säkra föryngringarna kan man konstatera en ännu kraftigare minskning med 29 föryngringar, nästan 38 procent, från 76 säkra föryngringar 2008 till endast 47 säkra under 2009.

SKYDDSJAKT GENOMFÖRD PÅ EN JÄRV 2009

Naturvårdsverket har under året fått in åtta ansökningar om skyddsjakt på totalt fem enskilda järvar och åtta järvföryngringar. Naturvårdsverket gav tillstånd till jakt på två enskilda järvar, en vardera i Jämtlands och Västerbottens län. Av dessa sköts en järv i Jämtland.

Som noterades i förra årets redovisning av järvjakten gav Naturvårdsverket, sent under hösten 2008, tillstånd till skyddsjakt i Svaipa sameby i Norrbottens län och i Mittådälens sameby i Jämtlands län på en respektive

två järvar. Dessa tre järvar sköts i december 2008.

Den mycket markanta minskningen av antalet föryngringar 2009 blir ännu mer anmärkningsvärd när man också beaktar att det under året gavs tillstånd till skyddsjakt på endast två enskilda järvar, varav bara den ena sköts! De ytterligare tre järvar som sköts i december 2008 förändrar knappast bilden i stort.

KRAFTIGA SVÄNGNINGAR I ANTALET REDOVISADE JÄRVFÖRYNGRINGAR

År 2008 redovisades en ökning jämfört med året innan med 36 föryngringar, eller ca 48 procent. År 2009 redovisades en minskning jämfört med året innan med 28 föryngringar, eller cirka 25 procent.

Järven är svårinventerad, men ändå – varför dessa mycket kraftiga svängningar? För att rätt kunna förvalta järven, en i Sverige starkt hotad art och en art som vi i ett europeiskt perspektiv har ett särskilt ansvar för, är det viktigt att forskningen och förvaltningen gemensamt försöker att hitta svaret på frågan.

	Antal föryngringar av lodjur i renskötselområdet 1996 – 2009													
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Norrbotten	44	46	35	37	23	34	39	32	25	32	23	24	34	38
Västerbotten	44	45	36	36	34	38	29	24	21	31	30	23	39	41
Jämtland	103	139	82	84	63	49	44	39	32	44	44	44	54	57
Västernorrland (berör renskötselomr)	11	17	11	11	8	7	2	4	7	6	5	8	16	14
Dalarna (berör renskötselomr)	2	3	3	5	5	3	3	1	3	2	3	1	2	3
Totalt	204	250	167	173	133	131	117	100	88	115	105	100	145	153

	Antal föryngringar av järv i renskötselområdet 1996 – 2009																					
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		
								totalt	varav säkra	totalt	varav säkra	totalt	varav säkra	totalt	varav säkra	totalt	varav säkra	totalt	varav säkra	totalt	varav säkra	
Norrbotten			40	37	28	38	37	39	18	41	24	45	39	36	28	43	39	60	42	45	34	
Västerbotten			10	14	9	7	13	11	4	16	4	22	18	6	6	10	9	24	15	17	7	
Jämtland			3	6	4	4	6	8	3	11	2	9	4	12	10	20	14	25	19	20	6	
Västernorrland			0	0	0	0	0	0				0		1	1	0		1	0	1	0	
Dalarna			1	0	0	1	1	1	0	2	1	2	0	0	0	2	2	1	0	0	0	
Totalt			69	67	54	57	41	50	57	59	25	70	31	78	61	55	45	75	64	111	76	83

Rovdjursinventeringarna i renskötselområdet utförs av länsstyrelsernas naturbevakare i samarbete med berörda samebyar. Renskötselområdet omfattar Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län samt delar av Västernorrlands och Dalarnas län.

LODJUR I RENSKÖTSEL- OMRÅDET

Inventeringen av lodjursföryngringarna redovisar grupper av lodjur, som går tillsammans under inventeringsperioden. Bedömningen av antalet föryngringar grundar sig i första hand på snöspårningar och inventeringsarbetet sträcker sig därför över årsskiftet. I tabellen redovisade föryngringar för 2009 är därför det antal kullar som föddes våren 2008. Uppgifterna är hämtade från Viltskadecenter och från berörda länsstyrelser.

Antalet lodjursföryngringar i renskötselområdet ökade något 2009 jämfört med året innan, från 145 till 153. Man redovisade en liten ökning i samtliga berörda län, utom i Västernorrland där antalet föryngringar minskade något.

Sett på lite längre sikt har dock antalet lodjursföryngringar i renskötselområdet minskat kraftigt. Från 1997, då man konstaterade 250 lodjursföryngringar i renskötselområdet, har antalet minskat till 153 föryngringar 2009. Länsvis, under tidsperioden 1997-2009, har antalet föryngringar minskat lite i Västerbottens län (från 45 till 41) och något mer i Norrbottens län (från 46 till 38). I Jämtlands län har minskningen varit mycket stor, från 139 föryngringar 1997 till 57 stycken 2009.

MATS ERICSON

Källor: Berörda Länsstyrelser, Viltskadecenter, Naturvårdsverket

Foto: Hans Ring

Foto: Berth-Ove Lindström

Hel kungsörnsfamilj ihjälskjuten i boet

Den 14 juni ringer det på telefonen hos Berth-Ove Lindström, aktiv inom Rovdjursföreningen i Norrbotten. En kamrat berättar att han sett en död örnunge i ett bo. Tillsammans med Peter Öhman, som arbetar med örnar och ringmärker dem, beger sig Berth-Ove till boträdet med den döda örnungen. Peter klättrar upp i boet och slås av den hemska synen att också föräldrarna där ligger döda runt ungen.

Örnarna skickas till Statens veterinärmedicinska anstalt för analys och svaret bekräftar det man redan förstått. Fåglarna har blivit skjutna med ett kulvapen och kulorna har gått rakt igenom kropparna.

Örnboet kan ses från vändplatsen på en liten skogsbilväg i gränslandet mellan Arvidsjaur och Arjeplog. Gärningsmannen/gärningsmännen kan alltså ha suttit i bilen och skjutit ungen och sedan inväntat föräldrarna som därefter med kallt blod också mejats ned.

I NORRBOTTEN HITTADES 246 kungsörnsrevir 2009 men i 123, alltså hälften, hittades ingen aktivitet eller bobygge. Detta ger anledning att misstänka att den illegala jakten på kungsörnar är omfattande. Sådan verksamhet bekräftas också av att det vid analysavdelningen vid Naturhistoriska Riksmuseet varje år inkommer ett betydande antal örnar med blyhagel i kroppen.

Illegal jakt är det avgjort största hotet mot en god rovdjursförvaltning. I jaktorganisationernas tidskrifter framställs rovdjurens angrepp på tamdjur och hundar som mycket allvarligare än de skador som åstadkoms av den sorts "jägare" som ägnar sig åt faunakriminalitet, det vill säga illegal jakt. Är inte detta en allvarlig erinran om att framtidens nationella uppdrag om viltförvaltning bör skötas av flera parter, där även bevarandesidans intresseföreningar ingår?

HANS RING

Foto: Berth-Ove Lindström

Peter Öhman, som annars brukar klättra upp för att ringmärka örnar, håller upp en av de dödade örnarna han i hittade i detta bo.